

Tematikus nap a magyar mezőgazdaságról, a mezőgazdasági kutatásról és a szakképzésről Montpellier-ben

A párizsi magyar Nagykövetség és a [Fondation Agropolis International](#) közös szervezésében került sor szeptember 14-én Montpellier-ben a magyar mezőgazdaságot és perspektíváit, valamint a magyar agrárkutatást- és szakoktatást bemutató tematikus rendezvényre az [Agropolis](#)-ban. A három tematikus kerekasztal és két műhely előadói a francia-magyar együttműködést jól ismerő, aziránt elkötelezett magyar és francia kutatók, oktatók, valamint az államigazgatás képviselői voltak, a hallgatóság soraiban oktatók, diákok és gyakorló szakemberek foglaltak helyet. Mint Trócsányi László nagykövet megnyitójában fogalmazott, ugyan a francia és a magyar mezőgazdaság az elmúlt három évszázadban nagyon különböző utat járt be, de az Európai Unióban és a KAP égisze alatt már ugyanazok a célok, érdekek, ugyanazon kihívásokra kell választ adniuk. A nagykövet emlékeztetett arra, hogy szinte napra pontosan egy évvel korábban az Agropolis-ban hazánk nevében első külföldiként írta a Nemzetközi Agrárkutatási Konzultációs Csoport (*Consultative Group on International Agricultural Research*, [CGIAR](#)), mint nemzetközi szervezet alapító okiratát, ami lehetőséget ad hazánk számára, hogy lehetőségeihez igazodva minél eredményesebben bekapcsolódhasson a CGIAR Konzorcium által koordinált fejlesztési célú agrárkutatásokba és ezen keresztül hozzájáruljon a globális élelmezési problémák megoldásához. Paul Luu, az Agropolis igazgatója köszöntőjében méltatta hazánk gesztusát a CGIAR egyezmény aláírásával és abbéli meggyőződésének adott hangot, hogy a kutatási és oktatási együttműködésekbe történő befektetés az egyik legjobb módja a bilaterális kapcsolatos erősítésének, ezeken keresztül pedig a multilaterális együttműködések szélesítésének.

1. kép A poszterszekció részlete

Az első és második kerekasztal előadásai hazánk – és tágabb értelemben véve a kelet-európai térség – uniós csatlakozásának kihívásait és lehetőségeit elemezte, különös tekintettel a mezőgazdaságra. A magyar előadók átfogó tájékoztatást adtak arról, milyen mélyreható változások zajlottak le hazánk agrárgazdaságában az elmúlt két évtizedben, milyen egymással összefüggő

és egymásra épülő gazdasági és társadalmi átalakuláson ment át az agrárium és maga az ország, milyen stratégiákat kellett alkalmazni ahhoz, hogy egy teljesen más politikai és gazdasági berendezkedésből kiindulva sikeres tagjai lehessünk az Európai Uniónak. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet piaci árinformációs rendszerének munkatársa a zöldség gyümölcs ágazat piaci helyzetéről, aktuális tendenciáiról (termelés, külkereskedelem, árak) tartott előadást. Külön előadás foglalkozott a Darányi-program bemutatásával, amin keresztül igyekeztünk azt érzékeltetni, mekkora fontosságot tulajdonít a kormányzat a családi gazdaságokra alapozott, a fenntartható fejlődést messzemenően szem előtt tartó vidékfejlesztési politikának. A harmadik kerekasztal már egy speciálisabb területet, az oktatási és kutatási együttműködést helyezte górcső alá, mintegy fölvezetve a délutáni tematikus műhelyeket.

A rendezvényt, köszönhetően a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa és a magyarországi szőlészeti és borászati kutatóhelyek, egyetemi karok és magánpincészetek „természetbeni”

támogatásának, a magyar borok nagy sikerű bemutatása zárta, a Magyar Turizmus Zrt. franciaországi irodavezetője pedig eredményes megbeszéléseket folytatott a dél-franciaországi nagyvárosban dolgozó partnerekkel és a hazánk iránt érdeklődőkkel. A konferenciához kapcsolódó poszter-szekcióban magyarországi kutatóintézetek és egyetemek mutatták be kutatási és oktatási programjukat, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum pedig a hazai mezőgazdaság történetét igyekezett megismertetni az érdeklődőkkel. A poszterek egészen október 2-ig az Agropolis-ban megtekinthetők, célunk ezzel az, hogy az ezen időszak alatt a világ minden részéről az Agropolisba látogató kutató és diák számára is betekintést adjunk a magyar agráriumról, kutatásról és szakképzésről.

A **CGIAR Konzorcium** új igazgatója, Frank R. Rijsberman nagyon hasznos és tanulságos kezdeményezésnek tartotta az agrárkollokviumot a saját munkája szempontjából is. Jelezte, szívesen megismerkedne közelebbről is a magyarországi agrár K+F-fel és agrár-felsőoktatással, ennek érdekében örömmel utazna Magyarországra. Ennek kapcsán érdemes megjegyezni, hogy 2006-ban a CGIAR volt főigazgatója, Francisco Reifschneider már ellátogatott hazánkba, ennek eredményeként indulhatott meg annak az együttműködésnek az előkészítése, ami végül az FVM- és MTA-kutatóhelyek, valamint a CGIAR [Generation Challenge Programme](#)-jában részt vevő külföldi intézmények (pl. [CIP](#), [CIRAD](#), [CIMMYT](#)) között valósult meg. Agrár- és tudománydiplomáciai szempontból egyaránt nagyon hasznos lenne, ha egy ehhez, valamint az FVM 2007-2008-ban megvalósult fejlesztési célú fiatal kutatói ösztöndíj-programjához hasonló együttműködés indulhatna a magyar és konzorciumi kutatóhelyek részvételével a jövőben. *A látogatást különösen annak fényében lehet érdekes, hogy a Kormány 167/2012. (VII. 20.) rendeletében kihirdette a CGIAR Konzorcium nemzetközi szervezetként létrehozó Megállapodást és az a Magyar Közlöny 97. számában megjelent.*

2. kép A borpaletta egy része

Mint az Agropolis igazgatója megjegyezte, az intézmény és egy nagykövetség ilyen jellegű együttműködésére először kerül sor, de a tapasztalatok alapján akár más országokkal is szívesen vállalkoznának hasonlóra, ami számunkra mindenképpen elismerést jelent. A kutatással foglalkozó tematikus műhely francia résztvevői – köztük Michel Petit közgazdász, a Világbank volt igazgatója – elismeréssel

adóztak nagykövetségünk azon erőfeszítésének, hogy a rendezvényt teljes egészében franciául, tolmácsolási kényszer nélkül oldottuk meg, egy pillanatig sem kerül szóba az angol nyelv használata. *(A feladat korántsem volt egyszerű, mivel viszonylag szűk azon magyar szakemberek - ez egyaránt érvényes a kutatásra és az államigazgatásra - köre, akik mint lehetséges előadók szóba jöhettek.)*

Előadói vélemények

A résztvevő előadók és a hallgatóság soraiban ülők egybehangzó értékelése szerint számos olyan kutatási területet (pl. a klímaváltozás, a hidrikus stressz-tolerancia növelése, akvakultúra, agroerdészet) érintett a konferencia, ahol a jelenlegi együttműködések szélesítésére és újak létrehozására nem csak kiváló lehetőségek volnának, de nagy szükség is lenne, mindez igaz a szakképzésre is. Barna Tamás megállapítása szerint legkönnyebben az

agroerdészet területén lehetne új együttműködést indítani, hiszen a francia előadó ezt kifejezetten javasolta is.

A SZIE-Gödöllő oktatási, kutatási és projekt-együttműködési tapasztalatai az elmúlt tíz évben főként Toulouse és Montpellier térségében voltak számottavóék, de nem elhanyagolhatók az anders-i kapcsolatok sem. 2004-ben Montpellier-ben egy magyar hallgatónak co-tutel-EU PhD-védése is volt, ennek keretében három különböző nemzetiségű opponens bírálta a beadott doktori dolgozatot. Öt Leonardo Innovációs program valósult meg, egy-egy a borexport, a marketing és a biodiverzitás, kettő pedig a biogazdálkodás területén. Jelenleg egy ökogazdálkodási és egy vidékfejlesztési program van folyamatban. A fentieket egészíti ki a 2013-ban befejezendő „Grundtvig” felnőtt képzési projekt, ami [az alternatív élelmiszer-ellátás](#) kérdéseivel foglalkozik (<http://www.altafoodss.org/>). Öt alkalommal hároméves IP-program valósult meg a SZIE oktatóinak és hallgatóinak részvételével, két-két esetben Toulouse ([ESA Purpan](#)) és Angers-ban, egy alkalommal pedig a SZIE volt a koordinátor. 2008-tól évente 11-15 francia hallgató érkezik Erasmus-ösztöndíjjal a SZIE Gödöllő-re, a kiutazás évente 1-2 főt jelent Franciaország irányába. Ennek oka elsősorban a francia nyelvtudás és fogadó félnél az angol kurzusok hiánya. A jövőbeni együttműködések közül ki kell emelni a toulouse-i ESA Purpan Erasmus-Mundus programját, ahol MSc hallgatók küldésére és oktatói részvételre lesz lehetőség a következő négy évben.

A konferencia alatt került megerősítésre, hogy a SZIE Marketing Intézete csatlakozik a SupAgro-UNESCO Tanszék UNTWIN hálózatához, ennek keretében a fő kutatási tevékenység az élelmezésbiztonság és az alternatív élelmiszer ellátási rendszerek kérdései lesznek, az együttműködés kiterjed kutatók és oktatók küldésére is. Az első magyar oktatói előadásra december 4-5 én kerül sor a KAP reform témakörében. A SZIE Trópusi Mezőgazdasági Intézete is jelentős érdeklődést tanúsít a CIGAR-ral való kapcsolatok fejlesztésében. Említést kell tenni arról, hogy négy év óta a [Mission Agrobiosciences](#) marciac-i¹ nyári agrár-akadémiájára rendszeresen meghívják magyar résztvevőket és előadókat, ezeken a rendezvényeken a jelenlegi mezőgazdasági miniszter is aktívan és rendszeresen részt vett-vesz.

Az egyetemi oktatás vonatkozásában is remélhetőleg lesznek újabb lehetőségek, amiket elősegíthet az, hogy minden résztvevő bemutatta a francia-magyar diákokkal, hallgatókkal kapcsolatos együttműködések eredményeit, történéseit, beszámoltak a kölcsönös látogatások során szerzett élményekről. Ebből a szempontból különösen hasznos volt, hogy nem csak Languedoc-Roussillon régió intézményei képviseltették magukat, hanem a BCE Élelmiszer-tudományi Karral kétoldalú megállapodást kötött párizsi székhelyű AgroParisTech is, ahol rendszeresen fogadnak BCE-hallgatókat gyakorlatra. Pluhár Zsuzsanna dékánhelyettes szerint BCE kertész- és élelmiszer-mérnöki karai a legélénkebb hallgatócserét Angers-val bonyolítják (AgroCampus Ouest és FESIA), míg Montpellier-be főleg kifelé irányuló mobilitásuk van, hozzájuk még nemigen érkeztek onnan francia hallgatók. Tagadhatatlan, hogy a BCE közgazdaságtudományi, társadalomtudományi, ill. gazdálkodástudományi karainak francia kapcsolatai sokkal szélesebb partnerhálózatot fednek le Franciaországban (a Sorbonne-t is beleértve), de mindenképpen üdvözlendő az agrárkapcsolatok bővítése is. A BCE-t képviselő Pluhár Zsuzsanna nemzetközi kapcsolati dékánhelyettes helyszíni megbeszélései is ezt támasztják alá, ahogy láthatóan a francia és magyar intézmények számára a brazil és kínai kapcsolat ugyanolyan fontos. Más kérdés, hogy a Franciaországban ezek élénkítéséhez kiterjedt toborzó és hallgatócserével foglalkozó csoportokat működtetnek minden egyetemen,

---

¹ Gers megye, Délnyugat-Franciaország: *Les Controverses de Marciac*

akik a célországokba kiutazva válogatnak a jelentkezők közül, ami kulcsfontosságú a sikeres képzéshez. A jelenleg Montpellier-ben tanuló volt BCE-s hallgatókkal való találkozás azt támasztja alá, hogy magyarországi képzésük eredményes volt, hiszen sikeresen érvényesülnek, megállják a helyüket a Magyarországon megszerzett alaptudással. A BCE számára hasznos lehet az [Agreenium](#) nemzetközi igazgatójával, Christian Hoste-tal folytatott dékánhelyettesi megbeszélés is, különösen annak fényében hogy a szervezet összefogja az INRA és a CIRAD mellett azokat az intézményeket is, amikkel a kertészettudományi és/vagy élelmiszeripari karnak kapcsolatai vannak: [AgroCampus Ouest](#), [ENSAT Toulouse](#), [Montpellier SupAgro](#), [AgroParisTech](#). Tanulságos volt látni, hogy közös érdekek mentén a hasonló képzést folytató agrártudományi karok Franciaországban szövetségbe tudnak tömörülni, közösen képesek fellépni és közös promóciót folytatnak.

Általában a francia magyar cserekapcsolatokról elmondható (Grebot Ágnes, AgroParisTech), hogy:

- nagyon eredményesek a magyar és francia szakközépiskolák közötti intenzív és kiegyensúlyozott cserekapcsolatok, ahol különösen fontos kiemelni a tényleges viszonyosságot, azaz a diákok kétirányú mobilitását (példamutató a békésiek kapcsolatrendszer),
- példamutató a francia megyéken belüli kapcsolatok eredményes kihasználása (szakközépiskolák, egyetemek, megyei hatóságok, kereskedelmi kamarák, vagy alapítványok egyéni vagy összehangolt akciói), egy-egy szakmai program, vagy egyetemi hallgató (doktori képzés) támogatása (erre kifejezetten jó példa volt Fehér István professzor Toulouse környéki kapcsolati köre)
- A konferencián elhangzottak alapján úgy tűnik, míg középiskolai szinten a kapcsolatok virágzóak, addig az egyetemi szinten ez az ütem lelassult, a probléma valószínűleg a nyelvhasználat miatt van. Az idegen nyelvet az erasmusos hallgató már nem „kötetlen” körülmények között használja, ellentétben a szakközépiskolai szinttel, így mélyebb tudásra van szüksége, ami sok esetben hiányos. A nemzetközi mesterképzésben inkább az angol a hivatalos nyelv, ami már jobban elterjedt nyelv Magyarországon is, így több hallgató számára lehet(ne) elérhető. A doktori képzésben kevesebb a probléma, mivel ott legtöbbször olyan hallgatók vesznek részt, akik már voltak Erasmus-ösztöndíjasok és így tisztában vannak a nehézségekkel. (A francia egyetemi hallgatók legtöbbször erasmusosként „érthetően” angol nyelvű kurzusokra iratkozik be, ha magyar egyetemen akar egy-egy kurzust végigjárni.)

Javaslatok (Grebot Ágnes, AgroParisTech):

- Az egyetemi kapcsolatok elmélyítésére mindenképpen az oktatók cseréjére van szükség. A csere egyik járható útja, ha a két fél oktatói egy-egy angol nyelvű kurzusban (ezek főleg a mesterképzésben vannak) vesznek részt, de a nyelvtanárok szélesebb körű cseréje is egy lehetőség lehet a nyitásra.
- A *co-tutelle* doktori képzés is segítené az oktatók közeledését, egymás szakterületének és oktatási módszerének jobb megismerését.
- A szakmai gyakorlatok lehetőségét is jobban ki lehetne használni.

Az oktatási együttműködésekkel foglalkozó délutáni műhely kapcsán érdemes aláhúzni, hogy a középfokú szakképzésben az elméleti ismeretek gyakorlására, új, innovatív készségek és képesítések megszerzésére és azok felhasználására kiváló lehetőséget nyújt a Leonardo da Vinci diák- és szakoktatói mobilitási program. A műhelymunka egyik fontos szereplőjeként jelen lévő Békés Megyei Tisza Kálmán Közoktatási Intézményről és a projekteket koordináló "Dél-Alföld-EU" többcélú Közhasznú Egyesületről tudni kell, hogy több éve folytat sikeres

projektalapú együttműködést diákok és szakoktatók gyakorlatainak megszervezésben Magyarország és Franciaország viszonylatában, a kölcsönös szakmai partnerség eredményeként települések, járások és a civil szféra képviselői a Párizsi Nemzetközi Mezőgazdasági kiállításon is kiállíthattak a korábbi években. A békésiek és a franciaországi Tulle-Naves - i Szakképző Központ és partneri körének együttműködése kölcsönös és közös képzések bevezetésében folytatódik, és remélhetőleg újabb intézményekkel is bővül a közös program.

A bemutatott előadások a minél szélesebb szakmai kör tájékoztatására az Agropolis honlapján már [hozzáférhető](#):

<http://www.agropolis.fr/actualites/2012-presentations-intervenants-journee-rencontres-france-hongrie.php>

A cikk összeállításában tevékeny részt vállaltak a rendezvény magyar anyanyelvű előadói, akik észrevételeikkel, javaslataikkal járultak hozzá a minél részletesebb anyag elkészítéséhez. Szeretnénk továbbá ezúton kifejezni köszönetünket minden intézménynek és vállalkozásnak, akik posztereikkel és boraikkal hozzájárultak a sikeres rendezéshez!

Somogyi Norbert, Párizs